

УДК 001.895(085)

Н.В. Ротань,
аспірант,
Херсонський
політехнічний
коледж
Одеського
національного
політехнічного
університету
natasha.rotan@mail.ru

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ВИКЛАДАЧАМИ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН НА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Н.В. Ротань. Застосування інноваційних методів навчання при проведенні семінарських занять викладачами спеціальних дисциплін на спеціальності «Бухгалтерський облік». В статті розкрито сутність, мету та методи проведення семінарських занять із застосуванням активних форм, визначено роль семінарів у підготовці творчо обдарованих фахівців, розкрито досвід роботи викладачів циклової комісії «Бухгалтерського обліку».

N.V. Rotan'. Application of innovative methods of studies during the leadthrough of seminar engaged in the teachers of the special disciplines on speciality «Record-keeping». Essence is exposed in the article, purpose and methods of leadthrough of the seminar reading with application of active forms, certainly role of seminars in preparation of the creatively gifted specialists, rozkrito experience teachers of cyclic commission of «Record-keeping».

Вступ. Основним завданням сучасної освіти є підготовка компетентних творчо обдарованих фахівців різноманітних сфер виробництва, яка неможлива без активізації форм і методів навчального процесу.

Однією з основних форм практичної підготовки є семінарські заняття, які забезпечують розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації і професійного використання знань – вільне володіння мовою, оперування термінами, поняттями, визначеннями. Семінар необхідно побудувати в активній формі процесу дієвого засвоєння студентами навчальної інформації за моделлю управління їх навчально-творчою діяльністю, тим самим інтенсифікувавши процес підготовки кадрів.

Матеріал і результати дослідження. На сьогоднішній день існує багато інноваційних методів і форм проведення семінарських занять. Глобальна мета семінару – полягає в тому, щоб знання, які отримали студенти, наприклад, на лекції або в результаті самостійної роботи розширилися, поглибилися, закріпилися, набули якісно нового змісту..

Студенти на семінарах навчаються бути здатними до самостійних суджень, відтворення та поглиблення знань.

Проведення семінару в активній формі надає можливість активізувати процес мислення студентів шляхом безпосереднього залучення їх до організації та керівництва заняттям. Ця дидактична форма також призначена сформулювати і закріпити вміння з колективної підготовки, обґрунтування, прийняття та оцінювання управлінських рішень, що є обов'язковим елементом творчої сформованості керівників і спеціалістів виробничої сфери.

У коледжі на спеціальності «Бухгалтерський облік» в освоєнні програмного матеріалу з дисциплін професійно-практичної підготовки, надзвичайно важливу роль відіграє не тільки активна участь студента на лекційних та практичних заняттях, а і на семінарах.

Семінарське заняття наряду з лекцією відноситься до основних форм організації навчального процесу.

Семінар (лат. — *seminarium*), перекладається, як розсадник що у початковому значенні пов'язано з функціями "посівання" знань, які передавав учитель учням і які "визрівали" та "проростали" у їх свідомості.

На нашу думку, основними цілями проведення семінару є :

- забезпечення умов для поглиблення і закріплення знань студентів з курсу, набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійне опрацювання;
- спонукати студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань навчального курсу, активізація їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, формування у них навичок самоосвіти;
- оволодіння методами аналізу фактів, явищ і проблем, що розглядаються та формування умінь і навичок до здійснення різних видів майбутньої професійної діяльності.

Успіх семінарських занять значною мірою залежать від їх раціональної організації та активних методів проведення.

На спеціальності «Бухгалтерський облік», у процесі вивчення студентами фінансових дисциплін, організація та проведення семінарських занять передбачає попереднє визначення викладачем теми, основних питань, які винесено на обговорення, ознайомлення зі списком літератури для опрацювання та методичними рекомендаціями щодо систематизації результатів цієї роботи.

Досвід показує, що студенти першого курсу не вміють самостійно працювати з рекомендованою до семінарського заняття літературою, не знають, як відібрати необхідний матеріал, викласти його відповідно до теми та поставленої мети. Для ознайомлення студентів зі специфікою само-

стійної роботи з літературою, джерелами, методикою роботи, з ними на першому курсі наші викладачі проводять так звані просемінари, тобто заняття, що підготовляють, підводять до семінару. На просемінарі особливу увагу варто звернути на розвиток навичок роботи із джерелами, застерігаючи від компліятивного підходу до рішення наукових проблем.

У системі семінарських занять викладачі намагаються уникати одноманітності їх проведення, вносячи елементи дискусії, гри, змагальності тощо. Проводячи семінари викладачі циклової комісії використовують різновиди семінарських занять, що запропоновані професором А. А. Алексюком:

- семінар запитань і відповідей;
- семінар — розгорнута бесіда: передбачає попередню підготовку студентів з визначених завдань;
- семінар, що передбачає усні відповіді студентів з подальшим їх обговоренням;
- семінар-дискусія: студенти, маючи програму, завчасно готуються до дискусії та розгортають її безпосередньо на занятті;
- семінар, що передбачає обговорення й оцінювання письмових рефератів студентів;
- семінар-конференція: студенти завчасно готують доповіді, виступають з ними, відповідають на запитання колег;
- семінар — розв'язання проблемних завдань: проводять на основі створення проблемних ситуацій, виокремлення проблемних завдань і праці над їх розв'язанням;
- семінар — прес-конференція: кілька студентів готують повідомлення з вузлових питань, а всі учасники долучаються до їх обговорення;
- семінар — "мозковий штурм": студенти завчасно ознайомлюються з важливими проблемними завданнями, які потребують розв'язання; під час семінару вносять конкретні пропозиції щодо розв'язання проблеми. Усі пропозиції записують, систематизують і визначають найдоцільніші.

Наприклад, в ході проведення семінару з дисципліни «Податкова система», застосовуючи метод семінар-конференція, студенти готують доповіді досліджуючи податкові системи розвинутих зарубіжних країн. Виступаючи по дослідженому матеріалу вони отримують змогу провести дискусію, щодо позитивних та негативних сторін податкового законодавства інших держав, а також пропонують шляхи удосконалення побудови податкової системи України.

Ідею "мозкового штурму", яку запропонував 1953 р. американський психолог А. Осборн, широко використовували у 2-й половині ХХ ст. відомі вчені, конструктори складних технічних систем. Ефективним є за-

стосування "мозкового штурму" в процесі проведення медичних і педагогічних консиліумів. Такий підхід до пошуків істини особливо важливий в умовах розв'язання завдань ринкової економіки на засадах демократизму. Отже, в системі професійної підготовки студентів потрібно закласти основи таких умінь.

При проведенні семінарського заняття за методом "мозкового штурму" з дисципліни «Фінанси» за темою «Бюджет і бюджетна система» викладач ставить завдання: дослідити джерела доходів та напрями видатків державного бюджету на поточний рік та оптимізувати їх структуру. Студенти об'єднуються у декілька груп. Мета „штурму” – запропонувати найбільшу кількість варіантів виконання завдання. Студентам необхідно примусити працювати своєю уяву, не відкидаючи навіть ті ідеї, які суперечать загальноприйнятій думці. Згруповані учасники „мозкового штурму” розвивають ідеї, відбирають ті, які допомагають знайти відповіді, знаходять спільне рішення. Викладач, підбиває підсумки дискусії. Отже, «мозковий штурм» – ефективний шлях здійснення свободи слова, свідомого засвоєння знань.

З досвіду роботи, цікавою формою є семінари з використанням ігрових ситуацій, які проводяться у формі пізнавальної гри за типом телевізійних ігор. При вивченні дисципліни «Податкова система» зі студентами проводиться командна гра «Податковий брейн-ринг» на предмет знання норм податкового законодавства та виховання податкової культури серед студентів.. В результаті учасники мають можливість показати здобуті знання системи оподаткування в Україні, особливостей нарахування та сплати різних податків. Брейн-ринг допомагає підготувати до перших кроків у податковому колі студентів, зорієнтувати на чесність у стосунках з державою. Більше того, знання краще засвоюються через гру.

У процесі підготовки та проведення семінарських занять викладачі циклової комісії «Бухгалтерського обліку» намагаються відмовитися від шкідливої практики, коли студенти, отримавши перелік питань з теми семінарського заняття, розподіляють між собою ролі, якими передбачено, хто конкретно висвітлюватиме те чи те питання. Це призводить до формалізму, пасивності основної частини академічної групи. Лише активна участь усіх студентів у розв'язанні окреслених завдань активізує їх, викликає задоволення в учасників семінару.

Важливу роль у формуванні професійної зрілості студентів відіграють дослідницькі семінари, що є вищою сходинкою навчальної діяльності. Вони спрямовані на формування у студентів навичок та вмінь проведення наукових досліджень.

Так, при підготовці до проведенні семінару з дисципліни «Маркетинг» за темою «Маркетингові дослідження» студенти здійснюють дослі-

дження цільового ринку конкретного товару або послуги, що дає можливість, для розвитку творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації й професійного використання знань у навчальних умовах.

На нашу думку, у процесі організації та перебігу семінарських занять важливо забезпечити оптимальні умови для спілкування на рівні "викладач — студенти", "студенти-викладач" на засадах демократизму й толерантності. Лише за умов вільного висловлювання власних думок, їх наукового обґрунтування активізується процес пізнання, формуються пізнавальні й соціальні мотиви студента.

У процесі проведення семінарських занять викладачі намагаються цілеспрямовано виховувати в студентів таку етичну рису, як толерантність — терпимість до чужих думок і міркувань.

Студенти повинні навчитися виступати в ролі доповідачів і опонентів, володіти уміннями і навичками постановки та рішення інтелектуальних проблем і завдань, доказів та спростування, аргументованого відстоювання своєї точки зору, демонстрації досягнутого рівня теоретичної підготовки.

Висновки. Отже, семінари — вищий рівень організації навчальної діяльності. Цією організаційною формою навчання передбачено підвищення пізнавальної активності студентів.

Активна форма проведення семінару має велике учбове виховне значення. Підготовка доповідей, рефератів, заслуховування виступів, участь у дискусіях створюють обстановку, в якій студенту необхідно викладати свої думки чітко, ясно, логічно зв'язано, обґрунтовано, з високою мірою грамотності, досить добре оперуючи при цьому спеціальною мовою науки. У ході дискусії студенти вчаться слухати виступи своїх товаришів, порівнюючи з ними свій виступ, доповнювати свої знання, виправляти їх недоліки і відстоювати в спорах свої погляди. Впровадження та застосування інноваційних форм та методів проведення семінарських занять надає активізує процес пізнання, формує пізнавальні й соціальні мотиви навчання.

Література

1. Гушинець Н.О. Інноваційні методи і форми проведення семінарських занять. Електронне наукове видання матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції "Гуманізм та освіта-2008". Режим доступу: <http://conf.vstu.vinnica.ua/humed/2008/txt/gushinez.php>
 2. Єфремов С. В. Роль семінарського заняття у навчальному процесі середньої та вищої шкіл [Текст] // Проблеми фізичного виховання і спорту, 2011.- Вип. № 3.-С.49-51
Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/PPMB/tex...
- Корсак К.В., Ластовченко. І.О. Вища освіта і Болонський процес. – К.:МАУП, 2007